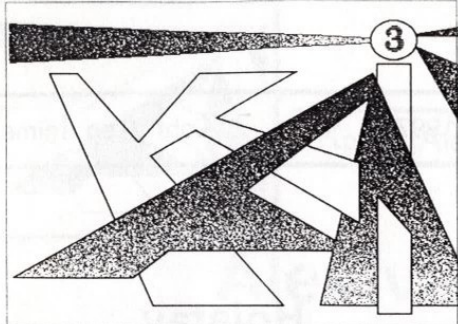

Täna infolehes:

Alevivalitsus otsustab
Volikogu määrab
Koerad on korralikumad
Loodushoidlik pakend igasse kodusse!
Hammastest algab elumõnu
Kuidas saada sooja?
Kuidas Parmud Kohilasse kolisid?

Kohila Alevi Infoleht

märts, 1997.

Koht Aeg Inimesed

Alevivalitsuse istungist 18.märtsil 1997.a.

Joel Põld - Märtsikuus leidis aset üks alevivalitsuse istung. Sellel osalesid kõik alevivalitsuse liikmed. Kinnitati õpilaste sõidukulude tasumise kord nende õpilaste jaoks, kes saavad hüvitust Kohila Alevivolikogu otsuse 25.02.97 nr.11 alusel (vene õppekeelelõpetajate ja keskkoolide õpilased). Hüvituse maksimaalne suurus ühes kuus on õpilase tööpäeva kuupileti maksumus raudteel. Vormikohane avaldus esitatakse alevivalitsusele hiljemalt järgmise kuu 5.kuupäevaks, et saada toetust 8.kuupäeval.

Kinnitati ka alevivalitsuse tööplaani, mis näeb ette munitsipaaltegevõtete ümberkujundamise äriühinguteks ja Kohila alevi ja valla liitumist ettevalmistavate ürituste kava koostamise II kvartalis, uute avaliku korra ja heakorraeskirjade läbivaatamise ning lasteaedade ülalpidamiskulude kokkuvõtte võimaluste selgitamise III kvartalis, samuti rea muid üritusi.

Alevivolikogule tehti ettepanekud alevi eelarve muudatuseks, 1998.a. riiklike investeeringute programmi projekti esitamiseks ning alevi administratiivpiiride muutmiseks.

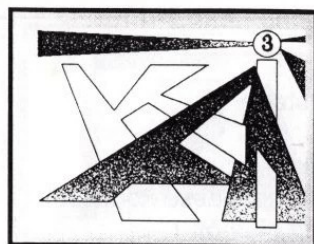
Määrati endise Kohila ERMT poolt ehitatud elamute juurde kuuluv elamumaa Välja ja Uuel tänaval ning eraldati juurdeldõiked Voldemar Soikmetsa, Evald Raua ja Viktor Joasaare elamukruntidele. Anti 10 korraldust maa ostueesõigusega erastamiseks ning 6 korraldust maaüksuse asendamiseks hüvitusväärtpaberi alusel.

Kauplemisload said täisühing Kariit (Vabaduse tn.5, kunsti- ja käsitöötöötod, ajakirjandus jm.), AS Kirvlad (Lai tn.2, jalanõud, mänguasjad, majapidamistarbed), Rapla Tarbijate Ühistu kauplused, AS-i S-M kauplus "Mõisa pood", Kohila Baptistikoguduse humanitaarabi korras saadud riiete müügiks (Kooli 1a), AS Oliver (turuplatsil), OÜ Heveri Autoteenus (end.AS-i Agro-Rem tankla hoones), AS Raes (turuplatsil). Kolm viimatinimetatud kauplevad toidukaupadega, kaks (OÜ Heveri Autoteenus ja AS Raes) vähesel määral ka tööstuskaupadega.

Viimase päevakorrapunktina arutati esimese arstiabi etapi tulevikku Kohilas. Sellel arutelul osalesid ka sotsiaalnõunik Uku Torjus, dr.Sigrid Mau kui vallaarst ja hr.Silver Koit AS-ist Erika. Sotsiaalministeeriumis on ettevalmistamisel ministri määrus, mis näeb ette perearstide süsteemi juurutamise alates 1.jaanuarist 1998. Et diplomeeritud perearste praegu veel ei jätku, nähakse ajutiselt ette perearstipraksise saamise võimalus ka üld- ja lastearstidele. Perearst (või teda asendav üld- ja lastearst) on füüsilisest isikust ettevõtja, kes sõlmib lepingu piirkondliku haigekassaga. Leping sõlmitakse ka perearsti ja kohaliku omavalitsuse vahel. Iseseisvaid perearste võiks olla üks arst 1900 inimese kohta. Inimesed registreerivad ennast konkreetse perearsti nimistusse. Perearstipraksise täitmiseks korraldatakse konkurss.

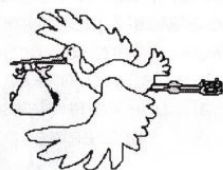
Kohilas jääks praegu rekonstrueeritav endine teenindusmaja perearstikeskuseks, mille ruume omavalitsus rendiks perearstidele. Perearstid võivad moodustada perearstirühmi, kuhu kuuluvad teised arstid, põetus- ja abipersonal. Tööle võetud isikutega sõlmib perearst töölepingud vastavalt töölepinguseadusele.

Järgmine kord arutab alevivalitsus esimese arstiabi etapi korrastamist tõenäoliselt juba pärast sotsiaalministri määruse ilmutumist. Seni jätkub teenindusmaja rekonstrueerimine, eesmärgiks on sel aastal teha korda II korrus ning vahetada aknad ja välisüksed tervel majal. Seda muidugi juhul, kui eelarvesse laekub piisavalt raha.

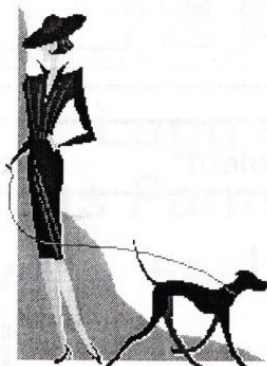
Neil oli märtsis sünnipäev

- 86. Elmar Espe
Hilda Nõmmsalu
- 85. Alfred Reinok
Zigmund Zdanovitš
- 84. Maria Tiismus
Ella Samoson
Leida Künk
- 83. Else Schotter
- 82. Leida Vaik
- 81. Ilse Hannus
Sergei Vitkovski
- 80. Hilda Arulaane
- 79. Arthur Nögel
- 78. Hariette Savi
- 77. Talida Kaselo
- 76. Erland Roots
- 75. Freida-Pauline Loorits
Aliide Luks
Arnold Luus
Aleksandr Simonov

Registreeritud sünnid:

- 12. 03. Karl-Kevin Tuisk
- 18. 03. Siim Andres Sepper
- 24. 03. Sten Zeider

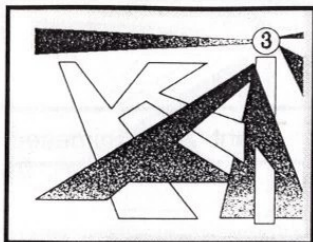
Hoiatav aktsioon lohakatele koerapidajatele oli mõjus

11. märtsil sõitis väike sinine furgoonauto mööda alevit ringi, kust jälgiti teraselt ümbrust - ega kusagil järelevalveta koera vedele või ringi longi. Üllatus, üllatus! Kapa männik, Tööstuse tänava lõpp, Raadiku tänav, raudteejaam, Põllu tänav - kohad, kus pidevalt oli näha hulkumas peniseid, olid praktiliselt koeravabad. Tavapäratu pilt! Muidugi oli Kohila Alevivalitsuse poolt viisakalt ette teatatud eelolevast aktsioonist ja seni hulkunud penid olid äkki leidnud endile hoolitsejad, kes neid õigel ajal nüüd kinni panna tahtsid ja oskasid. Seni aga oli kurtmist lõputult: miks ometigi ei võeta midagi ette hulkuvate koerte vastu. Ei olnud ülevaadet, kas see suur hulk järelevalveta ringilonkivaid peniseid on tõepoolest kodutud või lihtsalt lohakate koerapidajate lohakad kasvandikud. Kohilas sai sellel päeval asi selgeks: praktiliselt kodutud koeri alevis ei ole. On ainult koeraomanikke, kellele tema koer on tore sõber ja koduhoidja küll, kes aga kodulooma pidamisega kaasnevatest lisakohustustest ja vastutusest aru saada ega kuulda ei taha. Nad ei oska alati mõista, et vabadus on tunnetatud paratamatus. Iga inimese vabadus on pidada koera või muud kodulooma, millega kaasnevaid paratamatuid lisakohustusi ei peaks normaalsete inimsuhete korral meelde tuletama jõumeetoditega.

Loodame, et nendel koeraomanikel, kelle penid seni ringi hulkusid, jätkub viisakust ja tahet hoida ka edaspidi, nagu seadus ette näeb, oma koerad kinni. Kui aga seda viisakust jätkub ainult paariks päevaks, on Kohila Alevivalitsus sunnitud järgima nende kodanike nõuannet, kelle arvates koerte püüdmisest ette teatada ei oleks tasunud.

Soovitame koera kaelarihm varustada andmetega tema omaniku aadressi kohta, et vältida tulevikus võimalikke juhuslikke ebameeldivaid üllatusi. Kohila Alevivalitsuses võetakse pidevalt arvesse nende inimeste sooviavaldusi, kes oma koera eest tõsistel kaalutlustel hoolitseda ei jaks. Samuti on oodatud igasugused teadaanded koerte omanike kohta, kes ei oska või ei taha endale ja oma penile selgeks teha, et koer ikka järelevalveta ringi hulkuda ei tohi. Need andmed tulevad kasuks tulevastes koerte püüdmise aktsioonides.

Aive Künarpuu
Kohila Alevivalitsuse
järelevalvenooreainspektor

Alevivalitsuse mure

Üks paljudest alevivalitsuse muredest kerkis täie teravusega esile eelmisel kevadel. Eemalt vaadates võiks küll arvata, et muretseme asjatult. Alevielanikud, keda see asi puudutab, on oma korterid hästi kindlustanud külma vastu. Neil peaks olema nii ahju - kui keskküte. Kui üks süsteem üles ütleb, on võimalik panna tööle teine. Kohila alevis Posti tänavas on 8 kahekordset elumaja, mis kunagi kuulusid paberivabrikule. Nüüd on need alevi bilansis, kusjuures enamuse korterid (92%) on erastatud. Neist majadest ehitas 80-date aastate teisel poolel sõna otses mõttes soojustrassi läbi toleaeagne majade omanik paberivabrik. Majaelanikud ehitasid oma kulu ja kirjadega korteritesse keskkütte. Just nimelt ka oma kirjadega, s.t. ilma kirjadeta, ilma projektita. Kümme aastat hiljem on soojustrassid ja -torustikud väga halvas seisukorras, isolatsioon rohkem kui puudulik, soojus- ja veekaod üle mõistuse. Olemasolevaid soojustrasse ning -torustikke ei ole mingit mõtet remontida. Kui tänaseks on kõik ülejäänud keskküttetega elumajad alevis varustatud soojusenergia arvestitega, siis Posti tänava kahekordsetes elumajades puuduvad soojussõlmed ning arvesteid paigaldada on tehniliselt võimatu. Soojussõlmede ehitamine eeldab praktiliselt uute majaaluste jaotusvõrkude tegemist. Ühe soojussõlme maksumus on ümmarguselt 100 tuh.krooni. Lisaks trassid, mille jooksev meeter maksab 800 kr. Trasside üldpikkus on 425 m, mis teeb rahalises arvestuses 340 tuh.krooni. Kaheksa maja soojussõlmed ja trassid läheksid kokku maksma vähemalt 1,2 miljonit krooni.

Kõnesolevate majade kokku 84 korterist tarvitab ME-st Kapa Katlamaja saadavat soojusenergiat 43 korterit, s.h. 14 korteris on ainult üks ruum (üks radiaator), mis on soojusvõrku ühendatud. Seega on tarbijaid umbes 32 korteri jagu, soojusenergia kulu on aga tohutult (umbes 2 korda) suurem, kui normaalses 32 korteriga majas võiks olla.

Isoleerimata trassid ja torustikud kütavad kõigi majade keldreid, samuti kütavad üksikud keskküttetega korterid kõrvalasuvaid kortereid, kus keskküte on välja lülitatud (kui on välja lülitatud). Aasta algul külastas alevivalitsuse komisjon juhuslikult kahte Posti tänava keskküttetega korterit, kus radiaatorid olid ometi kuumad. Arvatavasti on suurtest kadudest üks osa lihtsalt labane vargus. See varastatud energia makstakse kaudselt kinni teiste ausate tarbijate poolt.

Tekib rida küsimusi:

1) Kas pidada otstarbekaks 340 tuh.kr. maksvate trasside ja 800 tuh.kr. maksvate soojussõlmede ehitamist, kui tarbijaid on järel vaid ühe keskmise suurusega elumaja jagu ning need tarbijad ise ei ole võimelised investeerima?

2) Kui lülitada Posti t. soojustrassid alaliseks välja, kas on siis kõigis keskküttetega korterites võimalik jälle ahju kütta?

3) Kui on säilinud ahjud, kas on olemas panipaigad, kuhu elanikud saaksid varuda küttepuid?

Millised probleemid veel võivad kaasneda keskkütte täieliku väljalülitamisega, seda teavad soojatarbijad kõige paremini.

Lisaks loetletud küsimustele ja väiksematele probleemidele, tuleb üks investeering Posti tänava trasside väljalülitamisel igal juhul teha - ehitada Posti t.10 60 krt.elamu jaoks uus soojustrass.

Seega on valida 2 variandi vahel:

1) Suur halvasti põhjendatud (kahjumiga) investeering (orienteeruvalt 1,2 miljonit krooni) Posti tänava uute trasside ja soojussõlmede ehitamiseks;

2) Väiksem investeering Posti t.10 uue soojustrassi ehitamiseks (orienteeruvalt 50 tuh.krooni).

Viimase variandiga kaasneb rida probleeme vähemalt 43 korteris Posti t. ülejäänud elumajades, mille lahendamine kipub korteriomanike hooleks jääma.

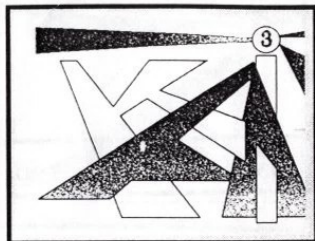
Lugupeetud Posti t. kahekordsete majade elanikud! Milline on teie endi ettepanek?

Joel Põld
Alevivanem

19. aprill

Kohila Gümnaasiumis lahtiste uste päev

1. Lahtised tunnid kõigis klassides.
2. Kell 10.45 sügisel 10. klassidesse tulijate infotund. Tutvumine kooli ja 10. klasside õppekavaga.
3. Kell 14.00 kevadkontsert.
4. Kell 14.30 lastevanemate üldkoosolek.
5. Õpilastööde näitus
6. Kell 14.00 oodatakse kooli ka sügisel koolitulevate 1. kl õpilaste vanemaid.

ALEVI 1997.a. eelarve muudatusest

(vt.ka INFOLEHT nr.2 Kust tuleb ja kuhu kulub alevi raha)

Nagu eelmises lehes sai märgitud, tuleb aasta jooksulgi eelarvet muuta. Aasta esimeste kuude jooksul täpsustatakse riigieelarvet, mille tulemusena mõningad laekumised kohalikku eelarvesse muutusid. Meie õnneks on muudatus seekord plussmärgiga.

Tähelepanelik lehelugeja märkas kindlasti vastuolu eelmise infolehe kahes artiklis. **Toimetulekutoetuse** summa oli 1094200 kr. sotsiaalnõuniku kommentaaris lk.5 ja samast toetusest tehti juttu ka lk.6, kuigi summa suurus 995000 kr. erines 99,2 tuh.kr. võrra. See 99,2 tuh.krooni laekub 1997.a. täiendavalt seoses riigi poolt tehtud täpsustustega. Samuti laekub **üldhooldekodudes viibijate ülalpidamiseks** 36,5 tuh.krooni, **transpordihüvitust** 4,29 tuh.krooni (puuetega inimestele, kel on vajalik sõita oma autoga), hüvitust **elektrise teenuste eest** (telefoni kulu) 3,57 tuh. krooni, II grupi **invaliidide 50% sõidutoetust** 12,19 tuh.kr.(makstakse välja neile invaliididele, kes sõidavad ravisutusse ja tagasi sõidudokumentide esitamisel). Loetletud summad tuleb kulutada sihtotstarbeliselt, see tähendab, et nad on samade nimetuste all ka eelarve kulude poolel.

Kooskõlas Raplamaa Omavalitsuste Liidu täiskogu otsusega jagati maakonna valdade, alevite ja linna vahel ära maakonna **toetusfondi jääk**, sealtki tuli alevi eelarve tulude poolele lisa 58,5 tuh.krooni. Kulude katteks suunatud jääk suurenes 300 tuh.krooni võrra, mis koolimaja katuse ehitamiseks võetud laenu tagasimaksmiseks oli eelnevatel aastatel kogutud deposiitarvetele ning vahepeal eelarves ei olnud näidatud.

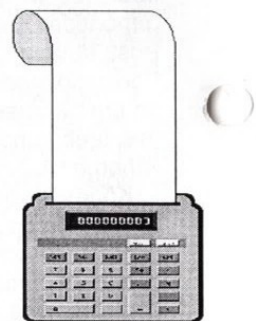
Muudatuse kulude poolelt võime kõigepealt välja lugeda, et **Kohila Gümnaasiumile** on kapitaalremondi summasid suurendatud **25,9 tuh.krooni** võrra. Kohila Gümnaasiumil on eelarves üksainus kapitaalremondi objekt - soojussõlm, mille rekonstrueerimiseks oli ettenähtud 199 tuh.krooni, nüüd siis tänu muudatusele 224,9 tuh.krooni. Käesoleva lehe ilmumise ajaks peaksid tööd olema lõpetatud, suurem osa tööd said tehtud kevadisel koolivaheajal. Kooli küttesüsteem on üle viidud automaatreguleerimisele sõltuvalt välistemperatuurist ja programmkellaga ette antud ajast. Väljaspool kooli tööaega ja nädalavahetustel ei ole ju mõtet kütta täie võimsusega. Süsteem võimaldab reguleerimist, kui köetakse kooli omast katlamajast või soojusvõrgust, s.t. ME-st Kapa Katlamaja. Ümberehituse käigus pandi paika kaasaegsed reguleeriventiilid ja ökonoomsed pumbad, samuti vahetati välja vanad soojaveeboilerid kaasaegse plaatsoojusvaheti vastu. Töid teostas vähempakkumise võitnud AS MARKEL Tallinnast.

Mis tingis siis tööde kallinemise, kui tegemist oli vähempakkumise võitnud firmaga? Vähempakkumine oli eelmisel aastal, kui neid töid planeeriti. Uuest aastast hinnad muidugi tõusid, samuti ilmselt vajadus teha mõningaid täiendavaid töid.

Õpilasiinidele on ette nähtud 14,1 tuh.krooni ning see eraldati alevivalitsuse poolt (vt. käesoleva infolehe 1 lk.).

Maakorralduseks eraldas volikogu 49,0 tuh.krooni, mis kulub munitsipaliseerimisele kuuluvate maaüksuste mõõtmiseks ja plaanimaterjalide koostamiseks. Esmajärjekorras tulevad vormistamisele alevivalitsuse krunt Vabaduse 1, gümnaasiumi krunt Kooli 1, lastepäevakodude krundid, tuletõrje, sauna ning teiste munitsipaalhoonete krundid, samuti ka haljasalad ja pargid.

Joel Pöld.

22. aprillil kell 20.00

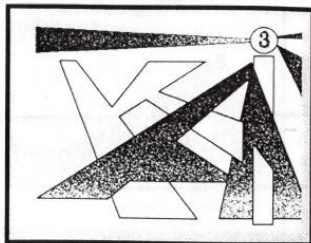
korraldab Kohila Gümnaasium

Jüriöö teatejooksu

Start ja finiš Vabadussamba juures. Võistkonnas 5 naist ja 5 meest.

Osaleda võivad kõik Kohila asutused ja ettevõtted.

Parimatele autasud.

25.03.1997 toimunud volikogu istungil

oli päevakorras 10 punkti. Kuulati ära alevivanema Joel Põllu informatsioon alevivalitsuse töö kohta ning abialevivanema Aavo Kergandi ülevaade päästeameti töö korralduse kohta Soome sõprusvaldades.

Võeti vastu volikogu määrused:

1. Alevi 1996.a. eelarve täitmise aruande kinnitamine.

2. Alevi 1997.a. eelarve muudatus.

ning volikogu otsused:

1. Kohila alevi administratiivpiiride muutmise algatamine.

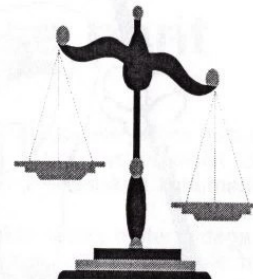
2. Kohila alevi asustusjaotuse muutmisest.

3. Kohila alevi 1998.a. riiklike investeeringute programmi projekt.

4. Majanduslike huvide deklaratsiooni hoidja määramine.

5. Luha tänava kruntide nr.16, 18 ja 20 vahel asuva maa-ala kasutusele võtmisest.

6. Lepingute sõlmimisest Raplamaa Haigekassaga.

Eelnimetatud määruste ja otsustega saab tutvuda raamatukogus ning alevivalitsuses alevisekretäri vahendusel.

Uku Torjus

Alevivolikogu esimees

KOHILA ALEVIVOLIKOGU**M Ä Ä R U S**

25.märts 1997 nr 8

Alevi 1997.a. eelarve muudatus

Kooskõlas Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 p.1 ning Kohila alevi põhimääruse p.4.3.1 alap.1 Kohila Alevivolikogu m ä ä r a b :

Kinnitada eelarve muudatus vastavalt lisale.

Uku Torjus

Volikogu esimees

1997.a. eelarve muudatus**Tulud**

Osa	Ptk.	Nimetus	Summa t.kr.
17	10	Riigieelarve toetus	-6,0
17	14	Laekumine maakonna toetusfondist	+58,5
17	26.02	Toimetulekutoetus	+99,2
17	26.03	Sihotstarbeline laekumine üldhoolde-	
		kodudes viibijate ülalpidamiseks	+36,5
17	26.06	Transpordihüvitus	+4,29
17	26.07	Hüvitus elektriside teenuste eest	+3,57
17	26.08	II gr.invaliidide 50% sõidutoetus	+12,19
18	01	Kulude katteks suunatud jääk	+300,0

Tulud kokku:

+508,25

Kulud

Osa	Ptk.	Art.	Nimetus	Summa t.kr.
73	13	73	Kapitaalremont	+25,9
73	21	54	Õpilasveo eriliinid	+14,1
78	30	62	Toimetulekutoetus	+99,2
78	32	62	Transpordihüvitus	+4,29
78	39	62	Elektriside teenused	+3,57
78	39	62	II gr. invaliidide 50% sõidutoetus	+12,19
79	50	443	Maakorraldus	+49,0
88	07	84	Hüvitusfondi laen	+300,0

Kulud kokku:

+508,25

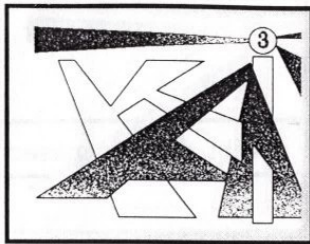
**Ümbrus
emadepäevaks
korda!**

Tänavu tuleb kevadised heakorratööd Kohila alevi territooriumil lõpetada hiljemalt 12. maiks. Ajavahemikul 13. - 16. maini toimub heakorra ülevaatus. Korrastamata alade nimekirj esitatakse inspektori poolt Alevivalitsusele. Korrastamata alade eest vastutavad isikud avalikustatakse.

Heakorravõistlus!

Kohila Alevivalitsus kuulutab välja kruntide heakorravõistluse. Võistlusel osalemine on vabatahtlik. Iga Kohila alevi elanik võib võistlusel osalemiseks esitada kas enda või oma tuttava krundi kuni 19. maini (tel. 32 959). Võistluse tingimused töötatakse peatselt välja ning avaldatakse järgmises "KAI"-s.

Aive Küünarpuu

Naljahammas on naljast kaugel! Ta hüüab appi. Aidake teda!

Ma kirjutan väga vanast, kuid ikka unustatud igapäevasest tegevusest. Kui te selle loo läbi loete ja keegi loetust õppust võtab, on sellest palju kasu nii hambaomanikel kui ka nende ravijatel.

Hammaste tervishoid on kogu pere asi, sest kõik me tuleme lapsepõlvest koos oma harjumustega. Teadlik hammaste hooldamine saab alguse juba varajases lapseas, mil nad on moodustunud ja luustunud. Kallitel emadel on vaja anda oma panus juba raseduse ajal õige toitumisega. Edasi tuleb tervislikud tavad pärandada lapsele edasi imikueast alates. Põhiline on vältida suhkrut sisaldavat toitu. Suus

elutsevad bakterid lagundavad aktiivselt süsivesikuid, mille tulemusena moodustuvad happed ründavad ning söövitavad hambavaapa. Iga magus suutäis põhjustab poole tunni kestel rünnaku enne, kui sülg iseeneslikult happelisuse neutraliseerib. Kui kogu aeg söögi vaheaegadel järada midagi magusat, siis on hambad ka pidevalt happe sees. Selle asemel närigem puu- ja juurvilju, nätsu, see tugevdab hambajuuri, igemeid, suureneb sülje eritus, mis omakorda puhastab loomulikult teel suud ja hambaid. Suus elutsevad bakterid kinnituvad hamba pinnale, sellest tekivad pehme katt ja kivi, samuti aga ka põletikud. Seega tuleks hambaid pesta õhtul ja hommikul ning loputada söögikordade vahel.

Tänapäeva reklaamid ei ole ainult kommerts, see peaks pähe jääma nagu 1x1, sest 50% on teie osa hammaste ravis. Ülejäänud 50% abi saate pidevalt hambaarsti külastades, sest haigused hiilivad ikka salamisi. Rõõmu tunnevad nii patsient kui ka arst. Ka on siis ravi lihtsam, raha kulub vähem, naeratus on kaunis, jutt selgem, rääkimata põhitegevusest mälumisest.

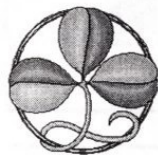
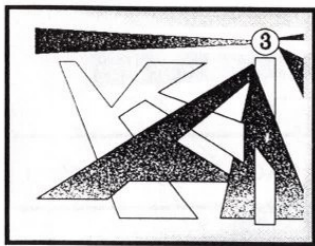
Ideaalis peaks esimene visiit kuluma hammastelt kivi puhastamiseks, veritsevate igemete loputuseks. Kivi tekib enamuses kõigil igemeserva äärde. Kui kivi koguneb rohkem, tungib see igemeservade alla, need lähevad lahti, punetavad ning veritsevad. Selline katt sisaldab 800 miljonit pisikut ühes milligrammis. Neid saab igaüks ise hävitada iga päev pluss veel 2 korda arstile visiidil käies. Kui me nii ei toimi, pole isegi kaasaegsete materjalidega võimalik kauaks head tulemust saada, sest need määrduvad, tumenevad ja irduvad kiiremini lahti.

Kahjuks olete enamasti arsti juurde tulemas alles siis, kui on juba augud sees, sageli valutavad ja temperatuuri-tundlikud. Algab tulekahju kustutamine saateks lubadused edaspidi targem olla. Tunnistagem, et enamusel kestab too tagant järele tarkus elu lõpuni. Tuleks pidada meeles, et pool tänapäeva kallist ravist on teie eneste kätes.

Turg on kaasaegsetest pastadest, harjadest jt vahenditest nii kirju, et ole vaid mees ja vali vastavalt rahakotile. Reklaamikülluse juhtmõtteks on ikka vaid hammaste regulaarne pesemine. Igaüks meist valib endale ise sobilikud riistad ning vahetab neid teatud aja järel. Eriti õhtul võtke aeg maha ning peske südamest. Peale pasta kasutage veel niiti, tikke ja vaadake üle kõik, mis kuhugi on peitu jäänud. See on investering terveks eluks. Ajage suu pärani ning vaadake kus asub enamasti plomme - ikka hammaste külgedel, mis on tihedalt üksteise vastas. Sinna hari ei pääse ja neid baktereid peaksime niidiga taga ajama. Kui öösel on vaikne, siis kuulake, keegi krõbistab seal teie hambavaaba kallal.

Pesta, pesta ja veel kord pesta! Aita ennast ise, siis aitab sind ka arst. Järgmises lehes kirjutan pesemisest, pastadest ning teistest vahenditest.

Eha Kalle

Säästlik eluviis - meie ning meie laste tervise pant

Loodushoidlik, so looduslikke ressursse säästev tegutsemine on mitte ainult inimeste majandusliku tegevuse juures (tootmine, teenindamine, vahendamine jm) kohustuslikult järgitav nõue, vaid puudutab iga inimese isiklikku igapäevast tegevust. Sinna kuuluvad näiteks: energia efektiivne kasutamine, ruumide optimaalne temperatuur, vee kokkuhoid, säästlikud kodumasinad, alternatiivsed energiaallikad, majade soojustamine, loodushoidlik tarbimine jt.

Loodushoidliku tarbimise käigus saame ka tootjaid sundida tegutsema selles suunas, et tooted pakendataks materjalidega, mis jätvad vähem jäätmeid. Maksame ju lisaks pakendimaterjalide tootmiseks ja pakkimiseks minevatele summadele hiljem omast taskust maksumaksjatena kinni ka jäätmete prügimäele vedamise ning ladustamise kulud. Arvatakse, et umbes 1/10 kuni 1/4 ühe pere aastasest ostukorvist kulub ostetud kaupade pakendile. Läänemaailmas tuntakse juba aastaid alternatiivse lahendusena kasutatud pakkematerjalide süsteemset taaskasutust. Tarbijale on antud võimalus valida kaupade pakendis, mille tagastamisel ringlusse saadakse taara eest makstud raha tagasi. Saksamaal maksab tootja oma toote ümbertöötlemise ja keskkonnale kahjutuks muutmise eest, mida tähistab märge "Der Grüne Punkt" toote pakendil. Eestil on selles osas veel arenemisruumi palju, kuna teadaolevalt pole meil asjalikult toimivat jäätmete töötlemise süsteemi loodud. Siiski on igapäevase tarbimise käigus võimalik paljude toodete hulgast valida just selliseid, mille sisu ja pakend on valmistatud loodushoidlike põhimõtete järgides. Siinkohal mõned soovituslikud näpunäited, mida toodete ostmisel saab jälgida:

- Loodushoidlikud PESUPULBRID on fosfaadivabad, sisaldavad looduses bioloogiliselt lagunevaid ja keskkonnale ohutuid aineid, ei sisalda optilisi kirkastusvahendeid - tugevaid pleegitajaid.

- Kui fosfaadid satuvad looduses veeringlusse, põhjustavad need taimede liigset kasvu, hapnikupuudust ja halvendavad veekogude elutingimusi.

- Loodushoidlikud PATAREID ei sisalda raskemetalle (kaadmium, elavhõbe). Selle kohta on tavaliselt ka patarei peal ingliskeelne märge "Mercury (Hg) and Cadmium (Cd) free".

- Loodushoidlik on PLIIVABA BENSIIN 95E. Mürgise plii ühendid lagunevad looduses väga aeglaselt ja kuhjuvad organismides (teeäärseid taimed, marjad, seened, õunad jms). Seetõttu pole tee äärest kuni 25 m kaugusel kasvanud taimi ei inimesel ega loomal tervislik süüa.

- Loodushoidlike meetoditega valmistatud PABERIL on tavaliselt märge, et ta on vähemalt osaliselt tehtud vanapaberist ning selle tootmisel ei ole kasutatud mürgiseid klooriühendeid.

- PLASTIKUTE liike on palju ja neid on üksteisest eristada väga raske. Mõnel tootel võib leida siiski märke või nende kombinatsioone, mis tähistavad ainet või aineid, millest plastik on valmistatud. Sageli on plastikutel väikestest nooltest moodustatud kolmnurkne märge, mille sees on number, mille tähendus seisneb alljärgnevas:

1. Numbrid 1, 2 ja 4 või märkide kombinatsioonid PE ja PET näitavad, et plastik on valmistatud polüetüleenist ja neid võib ka põletada.

2. Number 3 või märge PVC näitab, et plastik sisaldab polüvinüülkloriidi. See on kõige kahjulikum plastik, kuna PVCst tooted eraldavad põledes väga mürgiseid kloori sisaldavaid ühendeid, mis võivad juba väga väikestes kogustes soodustada vähi teket nii inimestel kui teistel organismidel.

3. Number 6 näitab, et plastik on valmistatud polüsteroolist ja pole sobiv põletamiseks.

4. Number 7 näitab, et plastik on valmistatud muudest ühenditest, mida samuti ei soovitata põletada.

Tavalised kilekotid ei sisalda klooriühendeid, samuti jogurtitopsid ja margariinikarbid pole PVCst. PVCd võivad sisaldada toidukiled, torud, kastid, ehitusmaterjalid, joogiveepudelite must põhi jm.

- KODUTEHNIKAST on loodushoidlikumad vähem vett ja energiat tarbivad pesumasinad, freoone õhku mitte eraldavad külmkapid jt.

- Oluline on jälgida, et kasutatavad TARBESEMED (näiteks aerosoolid ja juukselakid) kannaksid märget "ei eralda freoone", "osoonihoidlik" või "CFC - vaba". Freoonid on sellised gaasid, mis kõrgel atmosfääri kogunedes põhjustavad osoonikihi hõrenemist ja Maale pääseb rohkem kahjulikku Päikese ultraviolettkiirgust.

- TETRAPAKENDID on plastiku ja papi segamaterjal, mis on väga keeruliselt töödeldavad pakendid. Tetrapakk suurendab oluliselt prügimahtu. Loodushoidlikum oleks mitmekordselt kasutatav pakend. Keskkonnakaitsjate survele on näiteks Hollandis piimapudel taas au sees.

- Mitmesugused kodus kasutatavad KEEMILISED AINED (mürgid, sünteetilised riided, puhastusvahendid, värvi- ja toiduainete komponendid, konservandid jm) võivad põhjustada allergiahaiguste või muid haigestumisi. Arukas oleks lugeda eelnevalt läbi iga aine kasutamisinstruktsioon.

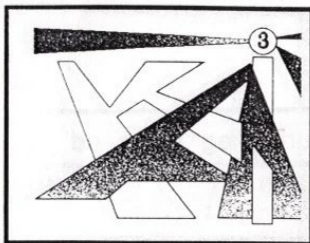
Kokkuvõtteks võib öelda, et iga inimene saab aidata kaasa ümbritseva keskkonna puhtuse säilimisele. Nii säilitame enda ja meie laste tervist.

Ole teadlik ning tähelepanelik tarbijal!

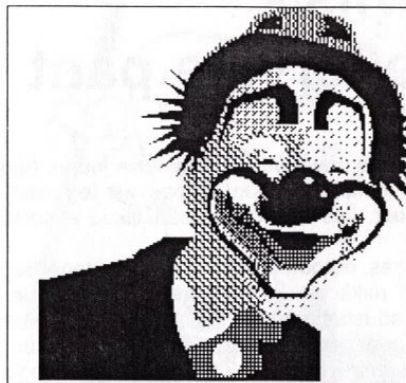
Sorteeri jäätmed vastavalt nende liigile ning toimetage need ettenähtud kohtadesse!

Aive Künarpuu refereering ajakirjanduses ilmunud materjalidest

Väike nali!

Lugu sellest, kuidas Parmud Kohilasse saabusid

Elas kord N linnas sotsiaaltöötaja Kaarel Kaval, kes otsustas oma nimele väärilist kuulsust lisaks teenida. Aitama pidi teda selle juures perekond Parm, kelle meesesindajad pidasid auväärset geoloogiametit, naised aga käisid turgudel äri ajamas. Korter oli neil KK teeninduspiirkonnas, suure ning uhke mäe veel suuremas majas. Perekond Parmu tegi Kaareli silmis väärtuslikuks asjaolu, et nad polnud juba ei tea mis

ajast oma elamise eest sentigi maksnud ning päevakorral oli nende korterist välja tõstmine. Muidugi oleksid Parmud võinud korteri ju ka ära müüa ehk vahetada, kuid selleks oleksid nad pidanud esmalt oma võlad ära õiendama. Selle eest, et võlgadega korterit müüa ei saaks, hoolitses hr Kaval eriti hoolikalt.

Kaunil laupäeval hommikupoolikul saabus Kaarel Kaval Kohilasse, et siin korter osta. Tema valge krae ning sokid kiiskasid juba kilomeetri peale. Omandaski, nagu loodetud, mõnede tuhandete eest pesakese kõigiti lugupeetud majas ning läks linna tagasi oluliselt rõõmsamana kui hommikul tuli. Ta ei läbenud isegi mitte kodunt läbi minna. Selle asemel maandus otse Parmude juurde ning mitte üksi, vaid koos ultimaatumiga: kui te oma korterit minu Kohila korteriga ära ei vaheta, tõstame teid tänavale. Võlad pidid jääma Kaarli maksta.

Loomulikult olid Parmud nõus ning nii sai Kohila nad endale. KK teenis vahetusega mitte vähem kui Parmud ja peab juba teist nädalat plaani tehtut perekond Sääskedega korrata. Kallid majaomanikud, seadke end tublide linlaste vastuvõtuks juba aegsasti valmis! On ka põhjust.

KAI

Peatoimetaja: Joel Pöld

Ladu: Aive Hirs + autorid

Keeleline korrektor: Kristiina Kuntor

Kujundus: Tiit Lukki

Paljundus: Milvi Näkk

Koostamine: Milvi Näkk

Eelmise ristsõna vastus:

A	R	L	E	E	N	I	K	E
V	E	E	D	E	R			
A	B	I	E	L	U			
P	A	H	K	L	A			
O	S	K	A	R				
T	E	E	L	I	N	E		
Õ	M	B	L	U	S	K	L	A
N	Ä	K	K					
A	G	R	O	R	E	M		
R	I	S	T	O	R	A	N	D

KAI - Kohila Alevi Infoleht-Koht Aeg Inimesed
Kohila Alevivalitsuse häälekandja
Ilmub sagedusega üks kord kuus
Tiraaz: orienteeruvalt 200 eks.
Toimetuse aadress: Vabaduse 1 Kohila
telefon: 33 632